

Damian Szacawa

Polityka bezpieczeństwa Szwecji: operacjonalizacja roli w NATO

Szwecja, po wstąpieniu do NATO w marcu 2024 r., jest w trakcie procesu włączania się w zadania Sojuszu (w tym odstraszania i obrony) oraz integracji ze strukturami politycznymi i wojskowymi NATO. Centroprawicowy koalicyjny rząd Ulfa Kristerssona znacząco podniósł wydatki na obronność, osiągając poziom 2,14% PKB w 2024 r. W kolejnych latach priorytetami będą: dalsze modernizowanie armii, rozwój nowych technologii militarnych oraz zwiększenie gotowości obronnej wobec potencjalnych zagrożeń ze strony Rosji.

Doświadczenia pierwszego półrocza w NATO. Ukończenie procesu akcesji Szwecji do NATO w marcu 2024 r. ([„Komentarze IES” nr 1075](#)) oznaczało realizację jednego z czterech głównych celów centroprawicowego gabinetu premiera Kristerssona, utworzonego w październiku 2022 r. ([„Komentarze IES”, nr 723](#)). W ciągu pierwszych miesięcy po przystąpieniu do NATO Szwecja zintensyfikowała swoje działania w zakresie współpracy wojskowej w basenie Morza Bałtyckiego oraz w europejskiej części Arktyki. Szwedzkie Siły Zbrojne wzięły udział w głównych manewrach NATO, zorganizowanych pod wspólnym nazwą Steadfast Defender 24 ([„Komentarze IES”, nr 1048](#)). Ćwiczenia Immediate Response 24, które odbyły się w kwietniu i maju w północnej części kraju (Norrbotten), umożliwiły praktyczną weryfikację stopnia przygotowania państwa gospodarza do udzielenia wsparcia amerykańskiemu wojskom przemieszczającym się z Norwegii do Finlandii (m.in. w zakresie ochrony i eskorty sił oraz kontroli ruchu na trasie przemarszu). Manewry miały na celu potwierdzenie roli Szwecji jako państwa, które zapewnia bezpieczeństwo szlaków tranzytowych w celu obrony Finlandii i państw bałtyckich. Szwedzcy żołnierze uczestniczyli także w 53. edycji międzynarodowych ćwiczeń wojskowych NATO BALTOPS 24 (Baltic Operations 2024) w czerwcu 2024 r., które miały na celu poprawę współpracy sił zbrojnych 20 państw NATO w różnorodnych operacjach na morzu, w powietrzu i na lądzie. Obejmowały one poszukiwanie i zwalczanie okrętów podwodnych, rozwój zdolności w zakresie wojny minowej oraz operacji desantu morskiego.

Wkład Szwecji w NATO w 2025 r. Zgodnie z projektem ustawy z 3 października 2024 r. (pod warunkiem jej zaakceptowania przez parlament – Riksdag) siły lądowe, powietrzne i morskie będą mogły być użyte w ramach polityki odstraszania i obrony Sojuszu¹. Zgodnie z zapowiedziami ze stycznia 2024 r., w 2025 r. Szwecja wniesie siły wielkości jednego zmechanizowanego batalionu do Wielonarodowej Brygady NATO na Łotwie (MNBG Latvia). Zostanie on włączony, na zasadzie naprzemiennej półrocznej rotacji z oddziałami duńskimi, w struktury brygady, której państwem ramowym jest Kanada. Szwedzki wkład w tej części ma wynieść ok. 600 żołnierzy i oficerów, a w razie potrzeby może osiągnąć maksymalnie 1000 osób. Jednostka będzie mogła również działać w pozostałych państwach bałtyckich i w Polsce.

Szwecja wniesie swoje zasoby do natowskiego systemu nadzoru przestrzeni powietrznej i reagowania na incydenty (NATO Air Policing), co oznacza, że będzie uczestniczyć w zintegrowanej obronie przeciwlotniczej i przeciwrakietowej NATO. Szwedzkie Siły Powietrzne (głównie Blekinge Wing F17, stacjonujące w Ronneby) będą mogły operować zarówno z terytorium Szwecji, jak i innych państw sojuszniczych – obejmuje to rotacyjne i czasowe stacjonowanie w państwach bałtyckich w ramach misji Baltic Air Policing. Łącznie szwedzki wkład w nadzór powietrzny będzie realizowany za pomocą ośmiu samolotów myśliwskich (a w razie potrzeby zwiększony do maksymalnie jednego dywizjonu, tj. 16 myśliwców) i związanego z nimi personelu.

¹ Regeringens proposition 2024/25:22, *Svenskt bidrag till Natos avskräckning och försvar under 2025*, <https://www.regeringen.se/contentassets/2da70083785446d580ff54f01c8c6d8c/svenskt-bidrag-till-natos-avskrackning-och-forsvar-under-2025-prop.20242522>

Szwecja będzie także uczestniczyć w siłach morskich NATO – Stałej Grupie Morskiej SNMG1 i Stałej Grupie Przeciwminowej SNMCMG1 – które działają głównie w północnej części geograficznego obszaru odpowiedzialności SACEUR, w tym na Morzu Bałtyckim. W wariantcie podstawowym w tej części szwedzki udział będzie obejmował okręt wojenny z personelem, posiadający zdolności w zakresie rozminowywania i nadzoru morskiego. W razie potrzeby wkład może zostać zwiększony do trzech okrętów wojennych. Uczestnictwo będzie trwało nieprzerwanie przez okres do sześciu miesięcy. Szwedzka Marynarka Królewska oddelegowała również dziewięciu oficerów (w tym oficera na stanowisko szefa sztabu) do utworzonego 1 października 2024 r. nowego rotacyjnego dowództwa NATO – Command Task Force Baltic (CTF Baltic). Kwatera główna sztabu w Rostoku podlega operacyjnie Połączonemu Dowództwu Sił Morskich NATO w Northwood w Wielkiej Brytanii. CTF Baltic liczy do 180 osób w czasie pokoju, ale może zostać zwiększony do 240 osób w czasie kryzysu. Personel pochodzi z 13 państw (wszystkie państwa RMB należące do NATO + Francja, Włochy, Holandia i Wielka Brytania). Do jego zadań należy promowanie współpracy między flotami sojuszniczymi w regionie Morza Bałtyckiego, planowanie ćwiczeń i operacji morskich oraz dowodzenie siłami morskimi przydzielonymi przez NATO w czasie pokoju, kryzysu i wojny.

Dodatkowo Szwecja aktywnie włącza się w działania z zakresu reagowania kryzysowego (m.in. obrona cybernetyczna, przeciwdziałanie dezinformacji) oraz rozwijania współpracy z partnerami w celu wzmocnienia zdolności obronnych w Arktyce. Te ostatnie obejmują zarówno Nordycką Współpracę Obronną (NORDEF), Połączone Siły Ekspedycyjne (JEF), jak i współpracę z innymi sojusznikami (np. operacje powietrzne wraz z USA w ramach Bomber Task Force). Zakres szwedzkiego wkładu w te operacje i działania w czasie pokoju obejmuje jednostki lądowe w liczbie do 200 żołnierzy i oficerów, do trzech okrętów wojennych i do ośmiu samolotów bojowych. W trakcie wspólnej sesji rządów Finlandii i Szwecji, która odbyła się w Sztokholmie 16 września 2024 r., szwedzki minister obrony Pål Johnson ogłosił zamiar przyjęcia roli państwa ramowego w utworzeniu od 2026 r. Wysuniętych Sił Lądowych (FLF) NATO w Finlandii, co tym samym zacieśni istniejącą współpracę dwustronną ([„Komentarze IEŚ”, nr 464](#)).

Nowa ustawa o Obronie Totalnej 2025-2030. Kluczowym elementem pozwalającym Szwecji na szybkie włączenie w struktury NATO są rosnące wydatki wojskowe. W latach 2020-2024 roczny budżet obronny Szwecji uległ podwojeniu, przekraczając założenia strategii bezpieczeństwa na lata 2021-2025 z grudnia 2020 r. ([„Komentarze IEŚ”, nr 300](#)). Obecne wydatki na poziomie 125,5 mld SEK stanowią 2,14% PKB i zostały osiągnięte wiosną 2024 r., choć początkowo było to planowane na 2028 r. W kolejnych latach, zgodnie z przedstawionym w połowie października projektem ustawy o całkowitej obronie na lata 2025-2030, osiągną one poziom 2,6% PKB w 2028 r.² Oznacza to istotne wzmocnienie obrony totalnej, ponieważ do 2030 r. dodatkowe finansowanie w wysokości ponad 170 mld SEK zostanie przeznaczone na obronę wojskową, a 37,5 mld SEK trafi na wzmocnienie obrony cywilnej.

Dzięki tym środkom siły zbrojne Szwecji będą stopniowo dostosowywane do zobowiązań międzynarodowych, wynikających z członkostwa w Sojuszu. Liczba poborowych wzrośnie z obecnych 8 tys. do 10 tys. rocznie do 2030 r., a docelowo ma osiągnąć poziom ok. 12 tys. w latach 2032-2035. Kolejne wysiłki zostaną skierowane na odtworzenie zdolności do działania na poziomie dywizji (co jest zgodne z planowaniem operacyjnym w ramach NATO). Oprócz zainicjowanego już procesu odbudowy zdolności dowodzenia na tym poziomie, obejmuje to m.in. utworzenie dwóch batalionów artylerii i dodatkowej jednostki artylerii raketowej, batalionu walki radioelektronicznej, batalionu wywiadowczego, batalionu wojsk inżynieryjnych oraz batalionu transportu pancernego.

W latach 2025-2027 zostaną dostarczone dodatkowe bojowe wozy piechoty (CV9035 MkIIIC), zamówione w BAE Systems w maju 2024 r. Kontynuowana będzie modernizacja czołgów Stridsvagn 122 (Leopard 2) przez KMV, które będą dostarczane jako Stridsvagn123A począwszy od 2026 r. Zakupione zostaną również systemy amunicji krążącej (uzbrojone drony), drony rozpoznawcze, a także artyleria przeciwlotnicza i systemy artyleryjskie Archer.

² Sveriges Riksdag, *Totalförsvaret 2025–2030*, Proposition 2024/25:34, 14 października 2024, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/proposition/totalforsvaret-2025-2030_hc0334/

Inwestycje w Marynarce Wojennej obejmują modyfikację korwet Visby (program rozpoczęty w 2021 r., pierwsze okręty po modernizacji zostaną dostarczone w 2026 r.) oraz budowę czterech nowych okrętów nawodnych typu Surface Combat z klasy Luleå, które wniosą znaczący wkład w zdolności przeciwlotnicze. Ponadto w stoczni Saab Kockums w Karlskronie trwa budowa dwóch okrętów podwodnych typu A26, zamówionych dla Królewskiej Marynarki Wojennej Szwecji w 2015 r. HMS Blekinge wejdzie do służby w 2027 r., natomiast dostawa drugiego okrętu podwodnego, HMS Skane, ma nastąpić w 2028 r. Również siły powietrzne Szwecji są wzmacniane – pod koniec 2024 r. rozpocznie się wprowadzenie myśliwców JAS Gripen 39E, które będzie kontynuowane w latach 2025-2030. Zakupionych zostanie dodatkowych 12 szt. śmigłowców wielozadaniowych Black Hawk HK16 (Sikorsky UH-60M Black Hawk).

Wnioski

- Wejście Szwecji do NATO wywołało konieczność przyspieszenia zbrojeń, wymagających znacznych nakładów finansowych, co budzi obawy o presję na budżet państwa. Niejasne pozostaje, skąd będą pochodzić dodatkowe pieniądze, biorąc pod uwagę to, że również inne obszary, np. wymiar sprawiedliwości, polityka migracyjna i opieka zdrowotna, wymagają inwestycji ([„Komentarze IEŚ”, nr 1220](#)). Dodatkowo Szwecja kontynuuje wsparcie finansowe dla Ukrainy. W czerwcu i wrześniu 2024 r. przyjęto dwa nowe pakiety pomocy o wartości odpowiednio 13,3 i 4,6 mld SEK, obejmujące przekazanie m.in. amunicji oraz pojazdów opancerzonych i transportowych, co oznacza, że od lutego 2022 r. państwo to przekazało już ok. 57,4 mld SEK na różne inicjatywy wspierające Ukrainę. Część środków z ostatniego pakietu zostanie wykorzystana do nabycia części zamiennych służących do modernizacji samolotów JAS 39 C/D Gripen, co umożliwi – po podjęciu takiej decyzji – ich przyszłe przekazanie Ukrainie. Ponadto, aby zapewnić długoterminową stabilność, Szwecja stworzyła trzyletnie ramy wsparcia wojskowego dla Ukrainy na łączną kwotę 75 mld SEK na lata 2024-2026, co daje 25 mld SEK rocznie.
- Sprostanie wymaganiom obecnej sytuacji geopolitycznej oznacza konieczność nadrobienia zaległości z poprzednich lat (głównie sprzed 2014 r.), zwłaszcza jeśli chodzi o siły lądowe. Deklaracje przedstawicieli rządu Szwecji dotyczące roli tego państwa jako wiarygodnego i niezawodnego sojusznika muszą być poparte szybką odbudową potencjału militarnego. Wraz z członkostwem Szwecji w NATO i UE, bliskością geograficzną (operowaniem w basenie Morza Bałtyckiego) oraz tożsamym postrzeganiem rosyjskiego rewizjonizmu i zagrożeń ze strony Federacji Rosyjskiej, zacieśniające się partnerstwo pomiędzy Polską i Szwecją może stać się czynnikiem stabilizującym sytuację w regionie Morza Bałtyckiego.
- Współpraca ze Szwecją (oraz z innymi państwami NATO w Europie Północnej) jest coraz bardziej istotna także ze względu na rosnące znaczenie transportu morskiego dla gospodarki Polski oraz już istniejące i planowane inwestycje energetyczne. W te działania wpisuje się w proces tworzenia polskiego dowództwa morskiego (POLMARFOR), które planowo przejmie dowodzenie w CTF Baltic w 2028 r., oraz debata wokół polityki północnej Polski i roli Bałtyku w nowej Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP.